

պարտական վճարել: Բացի այդ՝ հպատակները պարտաւոր են նաև խանի ընդարձակ հողերը վարել, ցանել, ջրել, արդիւնքը տեղափոխել անասնոց համար գոմեր շինել, անասունները պահպանել, որոնք սատկելու պակասելու իրաւունք չունին՝ նոքա միայն պիտի ծնեն և աւելանան. օրինակ նորա ոչխարները ու կովերը ամեն տարի անպատճառ պիտի տան մի մի գառն, մի մի յորթ և նշանակեալ իւրը պանիրը և բուրդը: Հակառակ դէպքում գիւղացին պատասխանատու է:

Հողի սեպհական իրաւունքին երկու տէրեր կան, կառավարութիւնը և խաները: Ամեն մի գիւղացին տասին երկու տասանորդ է վճարում արմտիքից և ընտելեններից, բացի բամբակը, որ երեքից մեկն են վճարում և ի վերայ այսր ամենայնի գիւղացին իրաւունք չունի իւր արմտիքը ծախելու: Եթէ արտասահմանում լաւ գին է հանում ցորեանը, բուրդը կամ բամբակը, խանը իւր կամեցած գնովը առնում է գիւղացուց, որը պարտական է իւր անասուններովը տեղափոխել արդիւնաբերութիւնքը մինչև խանից նշանակեալ տեղը:

Սահմանակից քաղաքներում, ինչպէս Նախիջևան, Երևան, Շուշի, Գանձակ և այլ ամեն տարի լցվում են պարսկաստանցի մշակների մեծ բազմութիւն, որոնք աղքատութեան յետին